

POLYFUNKČNÍ CENTRUM PRO HANSPAULKU

DIPLOMNÍ PROJEKT

Kateřina Kolková
ateliér Stempel & Beneš
fakulta architektury ČVUT
2016

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT: Bc. Kateřina Kolková AR 2015/2016, LS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE: (ČJ) POLYFUNKČNÍ CENTRUM PRO HANSPAULKU (AJ) MULTIFUNCTIONAL CENTER FOR HANSPAULKA	
JAZYK PRÁCE: ČEŠTINA	
Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. Ján Stempel Ústav: Ústav navrhování I
Oponent práce:	Ing. arch. Jan Alinče
Klíčová slova (česká):	polyfunkční centrum, vybavenost, městská čtvrť, Praha 6
Anotace (česká):	Předmětem diplomové práce je návrh polyfunkčního areálu, jakožto lokálního centra pro rezidenční čtvrť Hanspaulka na Praze 6, sloužícího také pro obsluhu sídliště Baba. Cílem návrhu bylo prověřit možnosti a kapacitu daného území a poskytnout prostory pro občanskou vybavenost pro danou lokalitu. Výsledkem jsou budovy s komerčními prostory a prostory pro bydlení.
Anotace (anglická):	The subject of the master thesis is a design of a multifunctional center for a residential neighborhood of Prague 6 called Hanspaulka, that would also serve a closeby residential area Baba. The aim of the design was to find possibilities and prospects of the area and provide space for civic amenities. The result is complex of buildings with commercial space and housing.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne

podpis autora-diplomanta

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Kateřina Kolková
datum narození: 8/5/1990
akademický rok / semestr: 2015/2016 LS
obor: Architektura a urbanismus
ústav: Ústav navrhování I
vedoucí diplomové práce: prof. Ing. arch. Ján Stempel
téma diplomové práce: Polyfunkční centrum pro Hanspaulku

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

Projekt nového polyfunkčního areálu, jakožto lokálního centra Hanspaulky na území Prahy 6, známého jako U Matěje. V současnosti se zde nachází budova supermarketu, kavárna a bar, doplněné nevhodně řešeným prostranstvím okolo. Cílem je projektová studie vybraného území, která bude při respektování osobitých podmínek místa, jeho potřeb a historických souvislostí zahrnovat budovy s komerčními prostory pro posílení vybavenosti lokality a budovy obytné. Součástí návrhu bude kvalitní řešení veřejného prostoru, podstatného pro funkčnost celého areálu.

2/ stavební program

Navržení areálu budov s prostory pro bydlení a komerční využití, podporující občanskou vybavenost v lokalitě. Podstatnou součástí návrhu bude řešení veřejného prostoru.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítko zpracování

Situace širších vztahů
Situace v měřítku 1:500
Púdorysy v měřítku 1:200
Řezy a pohledy podstatné pro pochopení principu, v měřítku 1:200
Charakteristický stavební detail v měřítku 1:10
Charakteristické vizualizace
Průvodní zpráva

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

model v měřítku 1:200

Datum a podpis studenta

1.3.2016 *Kateřina Kolková*

Datum a podpis vedoucího DP

Stempel

Datum a podpis děkana FA ČVUT

Alinče

Registrováno studijním oddělením dne

1.3.2016

LO

obsah

a. ÚVOD

b. ANALÝZA ÚZEMÍ

c. NÁVRH

koncept
autorská zpráva
situace širších vztahů
situace
půdorysy
řezy
pohledy
detail fasády
vizualizace

d. ZÁVĚR

zdroje
konzultace
poděkování

a. úvod

Zadáním diplomové práce je návrh polyfunkčního areálu, jakožto lokálního centra pro Hanspaulku, na území Prahy 6, známého jako U Matěje, sloužícího také pro obsluhu sídliště Baba. V současnosti se zde nachází budova supermarketu, kavárna a bar, doplněné nevhodně řešeným prostranstvím okolo. Jedná se o pozemek v atraktivní lokalitě pro bydlení, který již nyní tvoří jakési lokální centrum, nicméně jeho řešení se nejeví jako vyhovující ohledně kapacity prostor pro vybavenost a kvality prostranství okolo.

Cílem projektu bylo prověřit, jak by se toto území dalo řešit tak, aby byl lépe využit jeho potenciál, a to při respektování osobitých podmínek místa, jeho potřeb a historických souvislostí.

Výsledným návrhem je budova s byty ve 2. a 3. podlaží a komerčním využitím parteru, který se skládá z prostorů pro kavárnu, restauraci a pronajímatelné plochy pro obchody, případně jiná využití. Součástí projektu je zachování funkce supermarketu, navrženého nově. Prostranství okolo budov je oproti současnému stavu navrženo tak, aby bylo příjemnější pro pobyt, ale také aby umožňovalo obslužnost navrženého areálu.

Na začátek uvádím analýzy území, následované představením návrhu.

b. analýza

území

Zkoumaným územím je část rezidenční vilové čtvrti Hanspaulka v Dejvicích na Praze 6, známá pod názvem U Matěje, odvozeného od kostela sv. Matěje v její bezprostřední blízkosti.

Vilová čtvrť Hanspaulka se nachází na území Prahy 6 na severozápadě Prahy. Její rozsah se dá vymezit areálem funkcionalistického komplexu francouzských škol na jihovýchodě, svahem obráceným k Julisce na východě, Šáreckým údolím na severozápadě a na jihu a západě Evropskou třídou a Horoměřickou ulicí. Na severovýchodě navazuje na sídliště Baba.

Řešené území sousedí na severozápadní straně se hřbitovem a na severu s pozemkem historického Hendlova dvora, který se touto dobou přestavuje na luxusní bydlení. Na západě pak navazuje na oblast Horní Šárky, do které směřuje i turistická a cyklistická trasa podél řešeného území. Mírné svahování probíhá z jihozápadu směrem na východ.

historie

Oblast dnes nazývána Hanspaulka byla díky příhodným geografickým podmínkám osídlena společně s Babou daleko dříve než ostatní části Prahy, o čemž svědčí bohaté archeologické nálezy v Šáreckém údolí již z doby paleolitu a dříve. První spolehlivý a dochovaný archeologický nález pochází z těsného okolí kostela sv. Matěje.

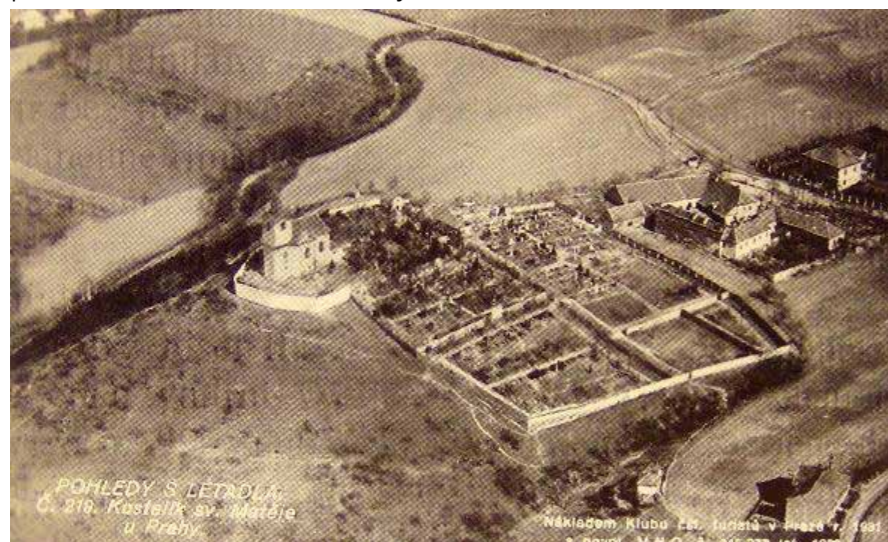
Středověký rozvoj Hanspaulky ovlivnilo především pěstování vinné révy, jehož tradice v Praze a jejím okolí sahá až do 10. století. K prudkému rozvoji vinařství došlo za Karla IV. mimo jiné nařízením vykácení zalesněných svahů orientovaných na jih a před třicetiletou válkou bylo na Hanspaulce 120 vinic. Mezi kdysi založenými viničními usedlostmi byla největší ta, na jejímž místě byl postaven barokně rokokový letní zámeček pro Hanse Paula Hippmana - Hanspaulka a která dala název celé čtvrti. Definitivní konec vinic zapříčinily války o rakouské dědictví v letech 1740-1744, kdy se v oblasti Hanspaulky a Baby usadila francouzská vojska, jež zpusťovala vinice a vypálila a zbořila usedlosti Fišerka, Kotlářka, Špitálka a další. Poté již zničené vinice nebyly obnoveny.

Původně byly na Hanspaulce jen viniční domy, první zámecké vily se tu začaly stavět až v 19. století. K největšímu stavebnímu rozmachu pak došlo ve 20. letech 20. století, kdy se v rámci rozšiřování hl. města Prahy stala z Hanspaulky obytná čtvrť a bylo zde vystavěno mnoho architektonicky zajímavých vil a rodinných domů, především funkcionalistického stylu. Dalším významným architektonickým počinem v okolí je prvorepubliková funkcionalistická vilová kolonie na Babě.

současný stav

V současné době se na řešeném území nachází nepříliš příjemné prostředí s přízemní budovou supermarketu Albert, na ni navazující bar Fišerka a samostatně stojící, taktéž jednopatrová, kavárna U Matěje. Je zde zřízena také autobusová zastávka U Matěje a parkoviště, obsluhující uvedené funkce. Místo je poměrně hojně frekventované, především díky své pozici a přítomnosti supermarketu, avšak jeho potenciál není v současnosti zdaleka dostatečně využit. Úprava veřejného prostranství okolo budov také není příliš atraktivní, a proto se nabízelo zamyslet se nad tím, jak by toto území mohlo být celkově využito lépe tak, aby uspokojovalo současné potřeby obyvatel této čtvrti a obohatilo a zkvalitnilo toto území jak funkčně, tak esteticky.

pohled na kostel sv. Matěje a Hendlův dvůr

MATĚJSKÁ

NA ŠTÁHLAVCE

ŠÁRECKÁ

NA KODYMCE

fotodokumentace

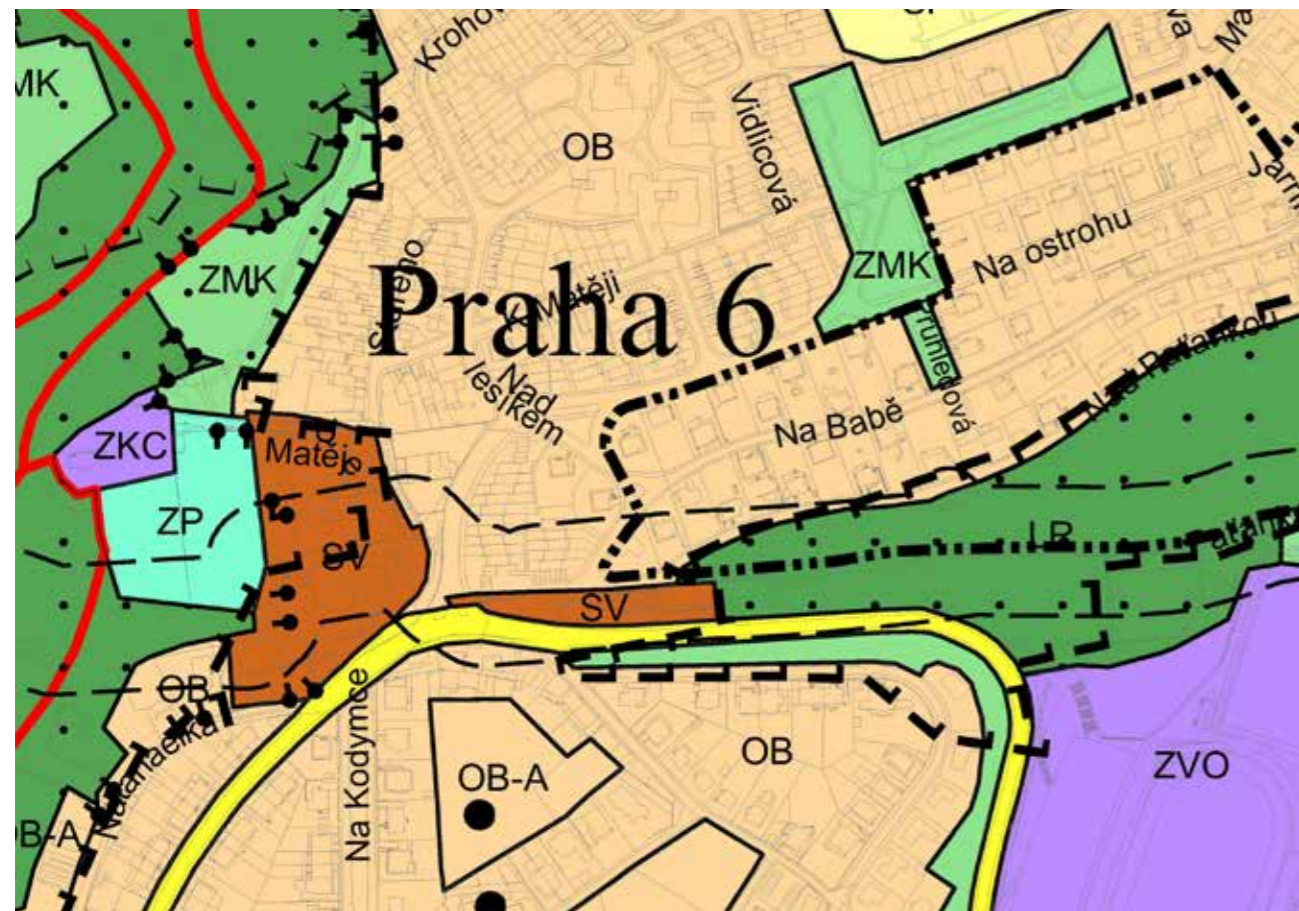

územní plán M 1:500

LEGENDA:

ZÁVAZNÉ PRVKY	TECHNICKÉ VYBAVENÍ
POLYFUNKČNÍ ÚZEMÍ	TĚŽBA SUROVIN
OBYTNÁ	VOVNÍ PLOCHY A SUCHÉ POLDRY
SMÍŠENÁ	PŘÍRODA, KRAJINA A ZELEN
VÝROBA A SLUŽEB	SPORT A REKREACE
ZVLÁŠTNÍ KOMPLEXY	ZVLÁŠTNÍ PLOCHY
MONOFUNKČNÍ PLOCHY	PRŮKRYVNÁ ZNAČENÍ
VEREJNÉ VYBAVENÍ	ÚZEMNÍ REZERVY
DOPRAVA	

SMĚRNÉ PRVKY	PROSTOROVÁ REGULACE
LIMITY	OCHRANNÁ PÁSMA A CHRÁNĚNÁ ÚZEMÍ
PRVKY MAPOVÉHO DÍLA	

občanská vybavenost M 1:10 000

- Sport a rekreace
- Základní škola
- Mateřská škola
- Restaurace/bar/vinárna
- Supermarket
- Divadlo

Z průzkumu a uvedeného schématu vyplývá, že občanskou vybavenost této obytné oblasti by bylo vhodné posílit. Současný supermarket na řešeném území je nyní hojně využíván a jeho potřeba je v budoucím návrhu zohledněna. Taktéž je vhodné navrhnout gastronomická zařízení jako je kavárna, restaurace. Bylo zvaženo umístit do návrhu denní stacionář pro staré osoby, nicméně po konzultaci s Odborem sociální péče Prahy 6 to nebylo doporučeno, a to z důvodu vzdálenosti od centra města a nepravděpodobnosti naplnění stacionáře.

dopravní dostupnost M 1:7 500

- Řešené území
- Hlavní dopravní tahy

Zkoumané území má následující dopravní dostupnost:

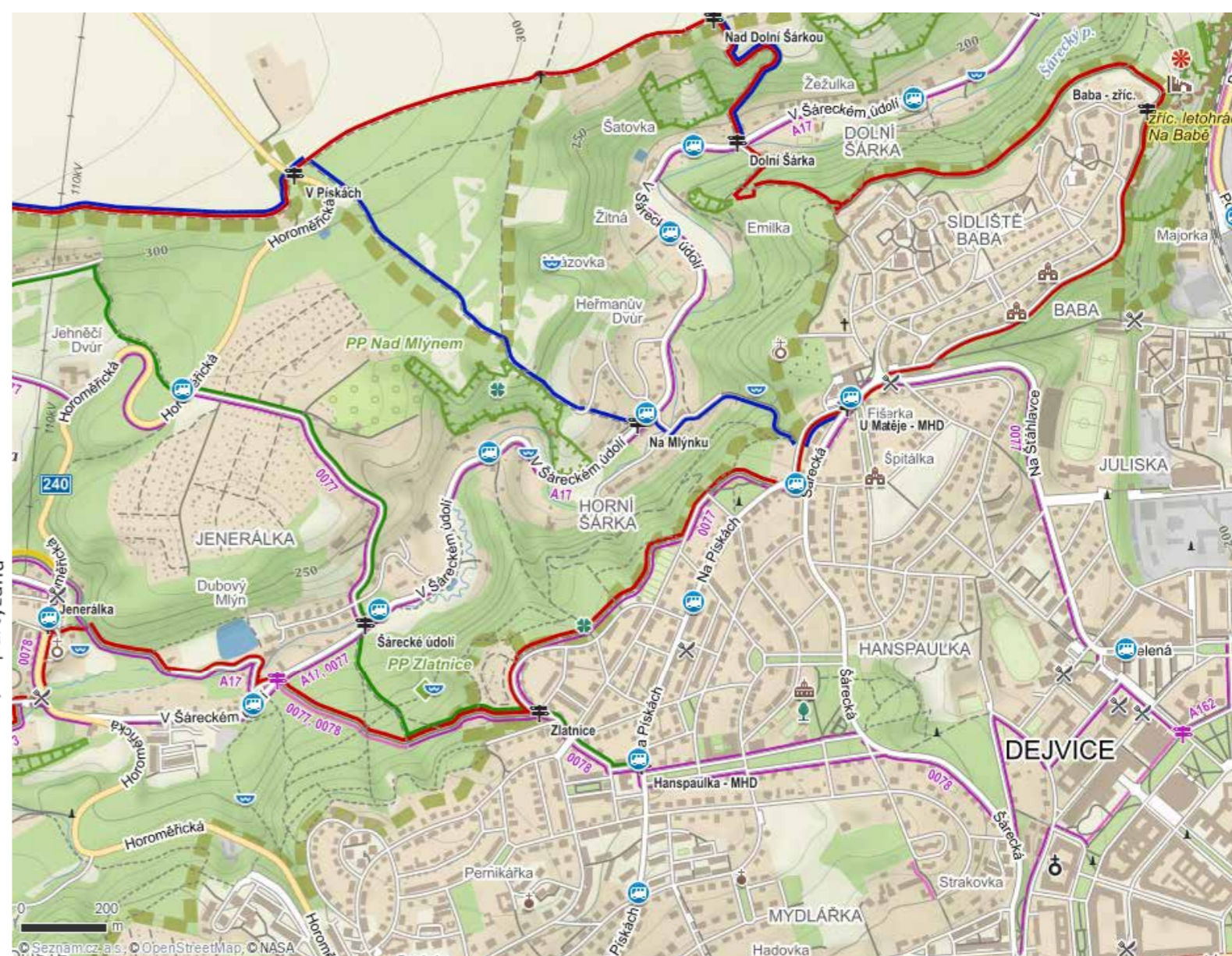
MHD - Autobusová zastávka U Matěje přímo na místě- k metru do stanice Bořislavka 7 min
 - k třídě Jugoslávských partyzánů 4 min
 - do centra- stanice metra Můstek 21 min

automobilová doprava - vzdálenost od třídy Evropská po Na Pískách 4 min
 - vzdálenost od třídy Jugoslávských partyzánů 4 min
 - vzdálenost od centra- Václavské náměstí 16 min

pěší - vzdálenost od Vítězného náměstí chůzí 34 min

turistické stezky a cyklotrasy v okolí

charakter okolní zástavby

M 1:10 000

- nízké budovy o 1 NP- převážně garáže
- budovy o 1 NP (šikmá střecha)
- budovy o 2 NP (šikmá střecha)
- budovy o 3 NP (šikmá střecha)
- budovy o 4 NP (šikmá střecha)
- budovy o 5 NP (šikmá střecha)
- kostel
- označení ploché střechy

Výsledkem této analýzy je zjištění, že ve zkoumeném okolí v okruhu do 400m od řešeného území jsou pro zástavbu nejtypičtější domy s třemi nadzemními podlažími. Na jih od řešeného území se jedná převážně o vily se šikmou střechou, na sever poté většinou o řadové domy se střechou plochou. Celkově je zkoumaná zástavba zastoupena z větší části vilami či řadovými rodinnými domy, mezi nimiž se nachází i mnoho historicky a architektonicky hodnotných budov. Nejvyšší podlažnosti, avšak ojediněle, dosahují stavby s 5 nadzemními podlažími.

Nyní se na řešeném území nachází jednopodlažní budovy s plochou střechou, které při pohledu z jisté vzdálenosti nebrání pohledu na kostel sv. Matěje nad nimi. Na toto vizuální propojení je do jisté míry bráno ohled i v budoucím návrhu, stejně tak jako na měřítko a charakter okolní zástavby.

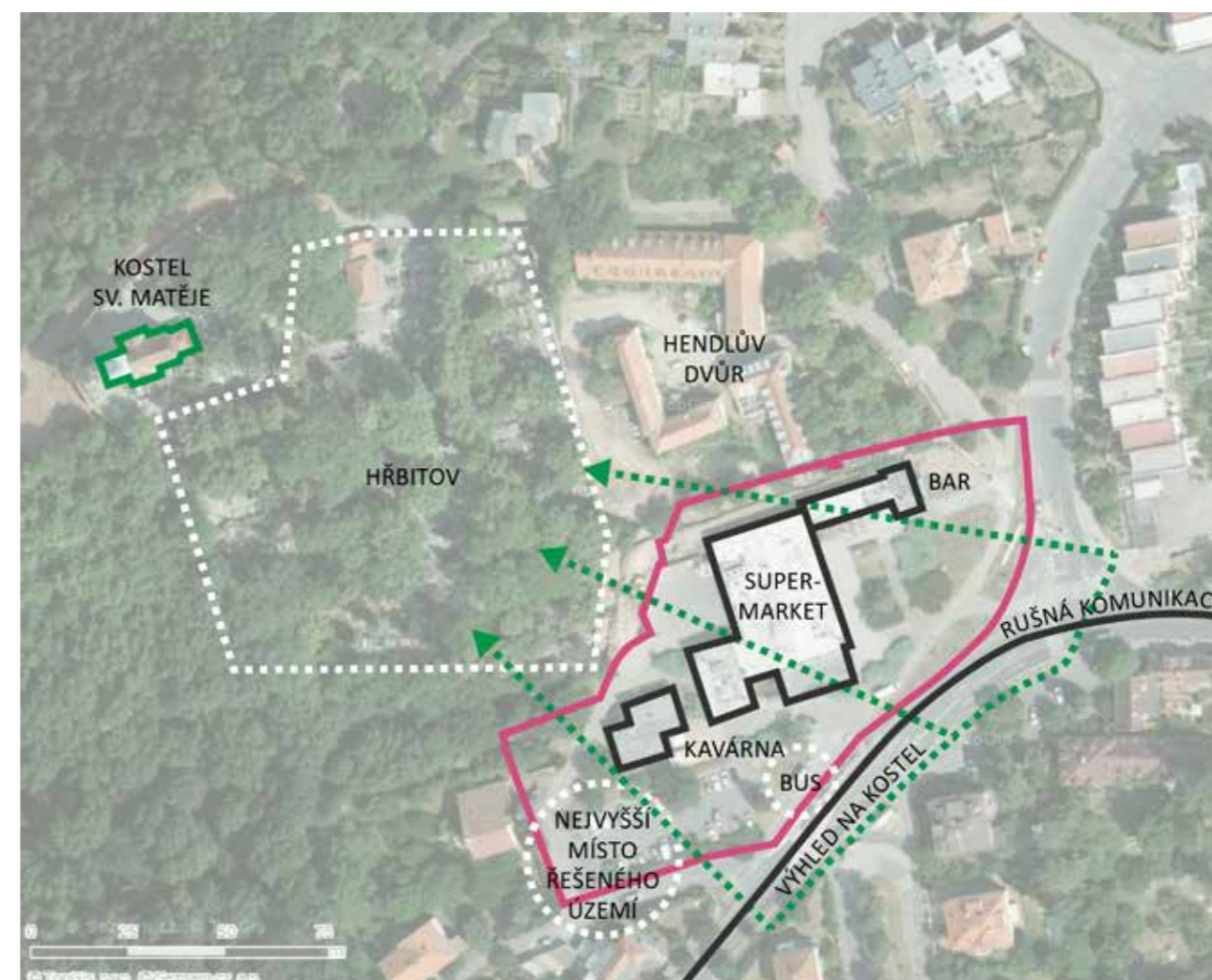

prostorová analýza řešeného území

Mezi pozitivní hodnoty řešeného území patří přítomnost nedalekého kostela sv. Matěje, který lze společně s kopcem, na němž je postaven, přes současnou budovu supermarketu vidět ze vzdálenější strany silnice. Tento pohled by jistě byl přidánou hodnotou pro výhledy z vyšších pater nově navržené budovy v rámci projektu. Pohled na v budoucnu zrekonstruovaný Hendlův dvůr bude jistě také příjemný. V souvislosti s výhledy je vhodné zmínit i průhledovou osu ulic na Kodymce.

Za nepříjemnou, ne však zásadně, lze považovat přiléhající rušnou komunikaci, která představuje hlukové zatížení. Na druhé straně tato komunikace pokrývá rychlé spojení s ulicí Evropskou a Jugoslávských partyzánů, což lze vnímat pozitivně. Vysoké míře dopravy přispívá i napojení na sídliště Baba na pravé části pozemku

Negativně lze vnímat také současný stav zástavby na řešeném území, a to především budovu supermarketu a navazujícího baru. S tím souvisí i nevhodně řešený veřejný prostor okolo, který byl pro návrh zajímavou výzvou, protože je pro toto (ve srovnání se zbytkem lokality) rušné místo poměrně zásadní a má potenciál výrazně zvýšit jeho společenskou hodnotu.

závěr analýz

V důsledku provedených analýz lze říci, že toto území má mnoho kvalit, jako je například klidná a kvalitní lokalita pro bydlení, dobré dopravní spojení a příjemné prostředí. Spolu s poměrně nedostatečnou občanskou vybaveností této lokality (zahrneme-li zde i dostatek kvalitního veřejného prostoru) má tato lokalita zatím nevyužitý potenciál stát se jakýmsi místním centrem pro oblast Haunspalky a částečně i pro sídliště Baba. Již nyní tomu tak částečně je. Místními hojně využívaný supermarket, kavárna a bar návštěvníky přitahují, ale nenabízí kvalitní veřejný prostor okolo, kde by se tito návštěvníci rádi zdrželi či kam by přímo směřovali.

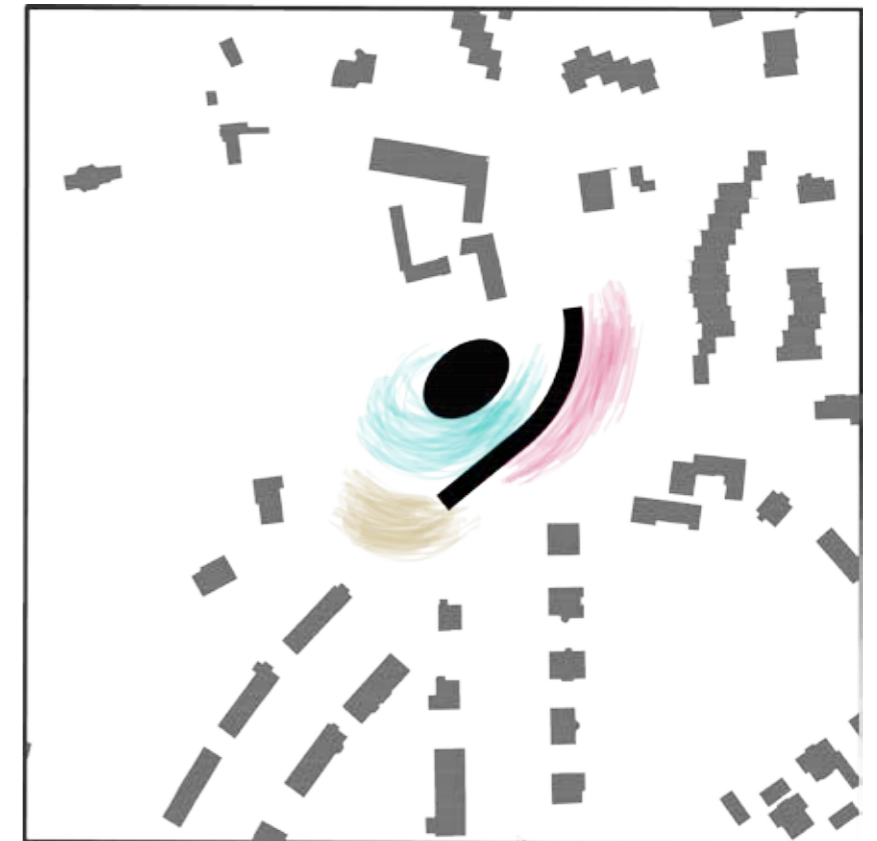
Jelikož se jedná o pozemek v cenné a pro bydlení atraktivní lokalitě, nabízí se lépe intenzivněji jej využít. V souladu s územním plánem a navrženým všeobecně smíšeným využitím se proto jako ideální náplň projektu pro toto území jeví volba polyfunkční budovy či budov jako nejvhodnější. Cílem projektu je proto návrh, který by měl společně s kvalitně navrženým veřejným prostorem posilovat občanskou vybavenost umístěním již fungujících současných využití, doplněným o bydlení - **polyfunkční centrum pro Hanspaulku.**

c. návrh

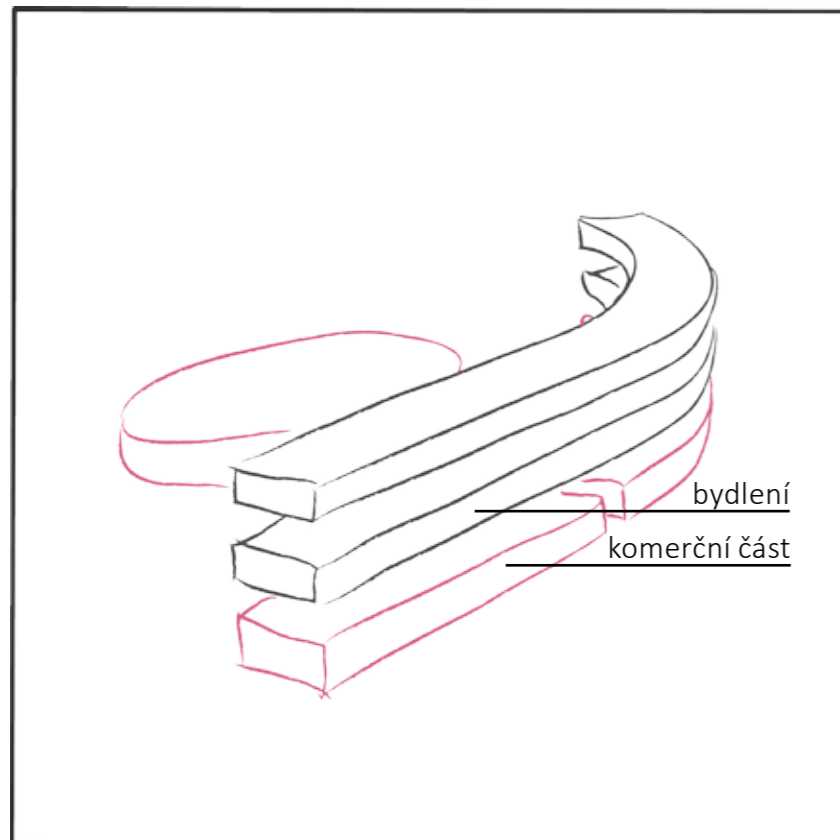
koncept

respektování komunikačních koridorů

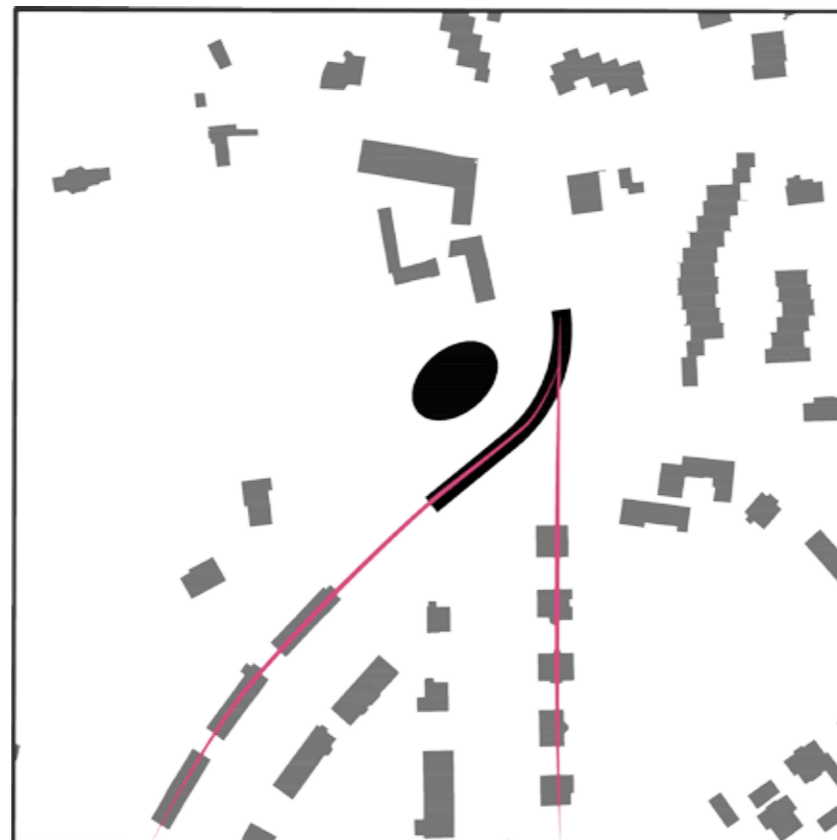

charaktery prostoru
● hlavní komunikační prostor
● prostor pro obsluhu funkcí
● hlavní prostor pro rekreaci

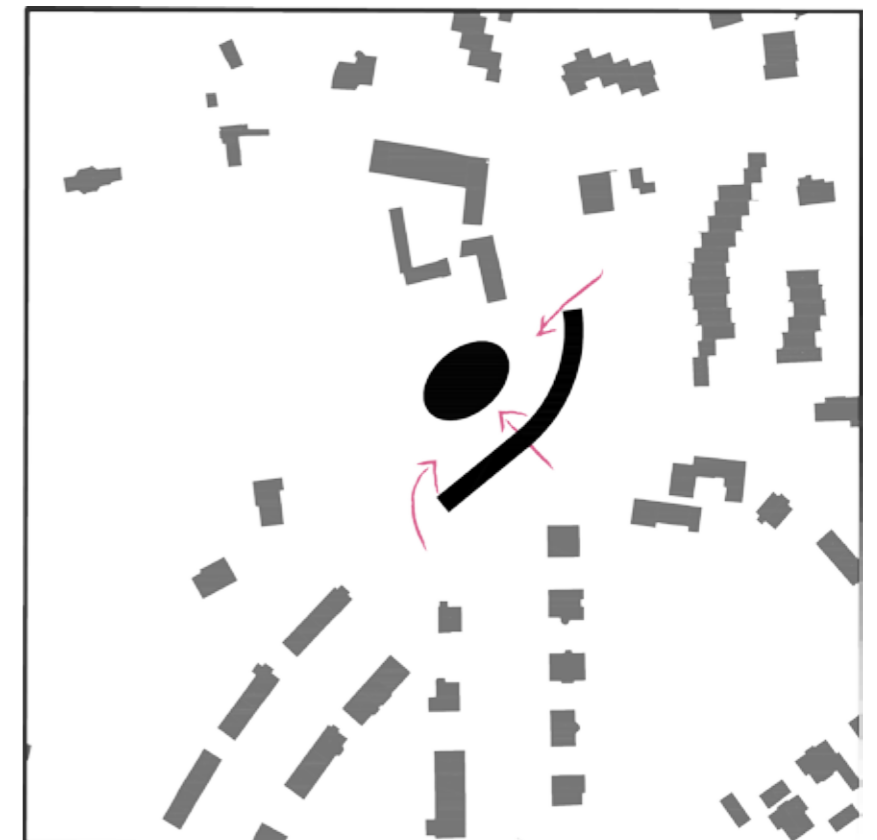
funkční využití

komerční využití parteru je doplněno obytnou funkcí ve druhém a třetím podlaží

návaznost na linie zástavby

hlavní budova vychází svou výškou a tvarem ze stávající zástavby

umístění supermarketu

zachování supermarketu, hlavní postavení je však přenecháno budově s komerčním parterem

funkce

Návrh se skládá ze dvou objektů - polyfunkční budovy a budovy supermarketu. Polyfunkční budova má 3. nadzemní podlaží, z nichž první je určeno komerčnímu využití v podobě prostor pro restauraci, kavárnu a vymezených pronajímatelných ploch. Další dvě patra jsou obytná.

urbanistické a hmotové řešení

Hlavní třípatrový objekt svou podlažností a hmotou navazuje na linii zástavby podél ulice Šárecká a svým zahnutím se postupně vymezuje vůči historické budově usedlosti Kodymka, restauraci Na staré faře a linii řadových domů v ulici Matějská. Přirozeně tak respektuje komunikační proudy přes toto území a definuje prostor, který je zde dnes řešen poměrně nejasně. Vytváří velkorysé volné prostranství, vhodné pro konání příležitostných akcí. Pocitu oddělení od rušné komunikace podél území napomáhá vysazení linie stromů, která kromě estetické funkce a částečné bariéry navazuje na linii výsatby podél ulice Šárecká, jakožto typický prvek pro Hanspaulské ulice.

Na jihozápadě přechází prostor před budovou do své další části, vizuálně napojené na kostel sv. Matěje, na který zde budova pohled otevírá. Posezení před kavárnou, orientované na jihozápad, je rozšířené o schody v terénu, které poslouží například při projekci letního kina na stěnu objektu nad kavárnou. Tato část území je vnímána jako návaznost na Horní Šárku a nabízí tak místo pro zastavení na turistické stezce a cyklotrase, která tudy vede. V návrhu uvažuji s možností napojení turistické stezky strmější trasou podél zdi hřbitova. Součástí návrhu tohoto otevřeného prostranství je i umístění sochy, která se nyní na řešeném území nachází.

Ve hmotě třípodlažního objektu je umístěn průchod do zadní části pozemku, kde se nachází budova supermarketu. Ten je mimo to přístupný i po stranách podélné budovy. Je postaven na sloupech a uvolňuje tak prostor pro parkování, které se nachází pod ním. Návrh této hmoty je výsledkem záměru zachování funkce supermarketu, která je pro toto místo podstatná, a snahy minimalizovat negativní aspekty, které s jeho provozem souvisí. Umístění objektu na povrchu bylo posouzeno jako jediné východisko vhodné pro tuto lokalitu, a jeho vyzdvižením se získal již zmíněný prostor pro parking, jehož umístění v podzemí bylo zváženo, nicméně se s ohledem na charakter lokality a velikost supermarketu jevílo jako nevhodné. Zásobování je zajištěno v zadní části objektu s využitím vyššího terénu. Oblým tvarem objekt reaguje na sousední budovu a jeho pozice je dána záměrným umístěním zásobování mimo komunikaci obsluhující třípodlažní objekt a vstup do supermarketu.

Do návrhu fasády hlavní budovy se promítá modul sloupů 3,75m po obvodu, který je v přízemí v oblasti výloh prosklený. V patrech tento modul kopíruje velikost oken, jejichž rozmístění je pravidelné, nicméně při pohledu na celou délku fasády není monotónní. Objekt je navržen omítaný, v bílé barvě, čímž reaguje na charakter lokality, kde se vyskytují převážně omítané domy, včetně architektonicky významnějších vil v okolí. Okenní rámy jsou řešeny v kontrastní černé barvě.

dispozice

Hlavní třípodlažní objekt má v přízemí umístěnu kavárnu na jižní straně budovy, restauraci na severní a pronajímatelné plochy zabírají prostor mezi nimi. Součástí dispozice prvního podlaží je i technická místnost, umístění zdroje tepla a místnost pro uschování kol a kočárků pro část bydlení. Zásobování provozů je zajištěno z komunikace na severozápadní straně objektu.

Ve druhém a třetím podlaží se nachází 14 mezonetových bytů z nichž 6 je navrženo jako 4+kk, dalších 8 jako 3+kk. Byty jsou přístupné z pavlače podél strany odvrácené od ulice Šárecká. Přístup pouze z jednoho podlaží dává větší soukromí vrchním pokojům.

konstrukce

Konstrukční systém hlavní budovy je řešen jako železobetonový skeletový s kombinací desek a sloupů o modulu 7,5 na šířku a 3,75 metrů po obvodu budovy. Konstrukční výška 1.NP je 4 metry, další dvě podlaží mají konstrukční výšku 3 m. Obvodové stěny jsou vyzdívané z tvárnic Porothem tloušťky 250mm s kontaktním zateplovacím systémem z pěnového polystyrenu tloušťky 120mm a omítkou tloušťky 15 mm. Vnitřní příčky jsou nenosné, navrženy ze zdiva různých tloušťek v závislosti na umístění. Střecha objektu je jednoplášťová plochá s hydroizolací z fólie z měkčeného PVC a spádovou vrstvou z tepelné izolace. Konstrukce supermarketu je rovněž železobetonová skeletová, se sloupy uvnitř dispozice nahrazenými nosníky. Z jihozápadní strany je obvodový plášť navržen jako předsazený lehký prosklený, v zadní části pak zděný obdobně jako u hlavní budovy. Střecha je navržena jednoplášťová se spádovou vrstvou tvořenou trapézovým plechem.

situace širších vztahů
M 1:2000

Matějka

Na Štáhlavce

Sárcečka

Na Kodymce

Natanaeřka

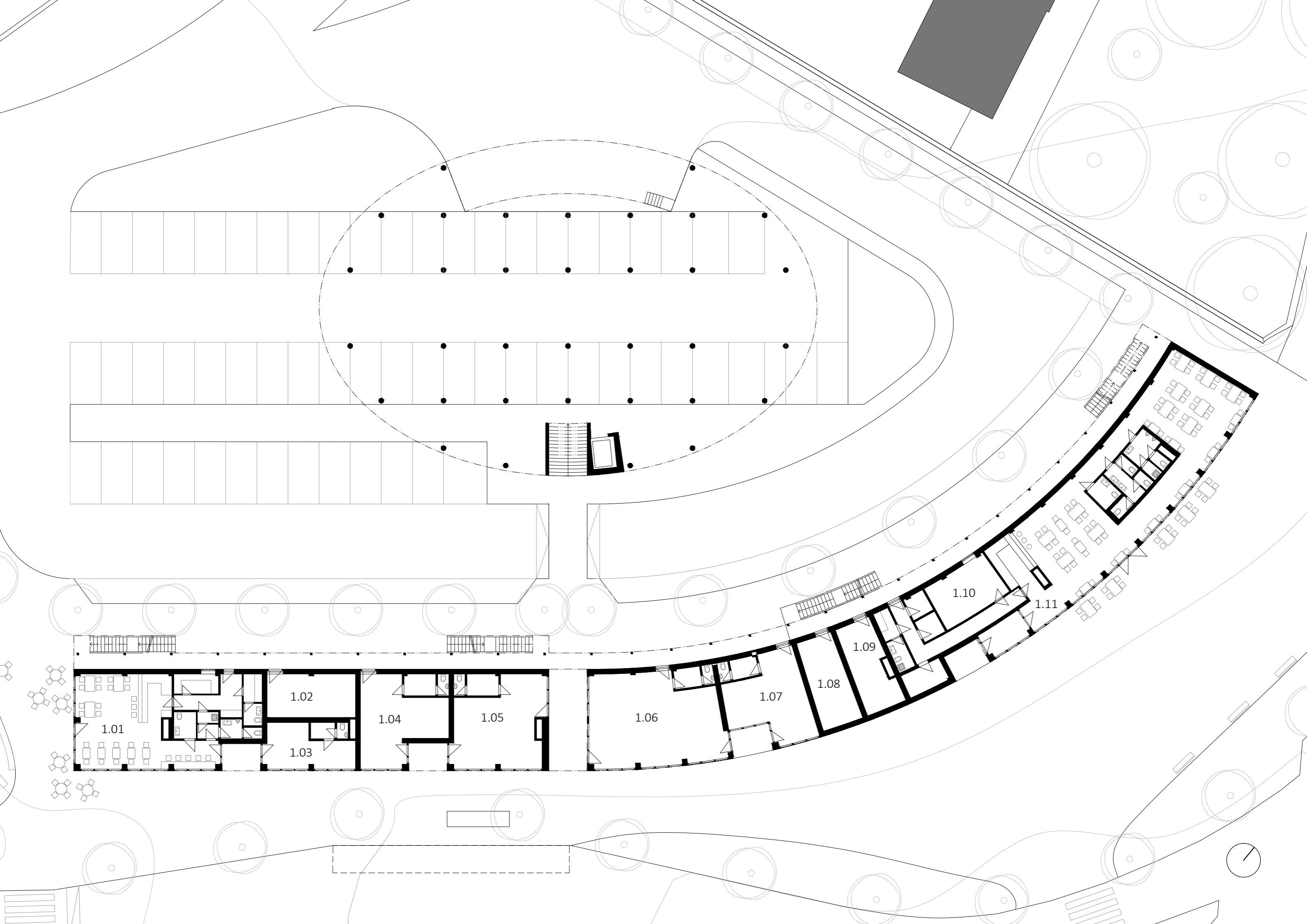

situace
M 1:500

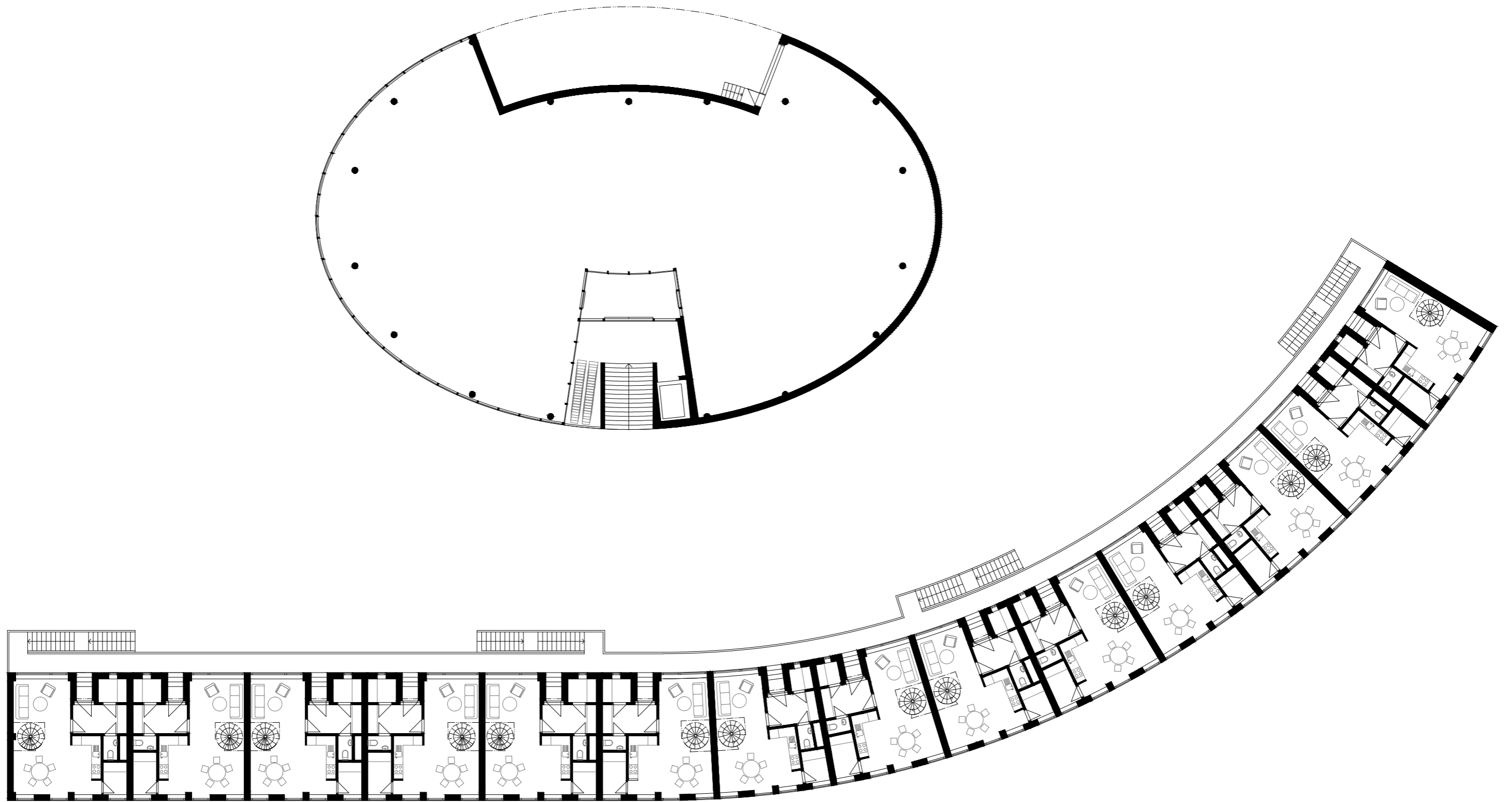

půdorys 1.NP
M 1:250

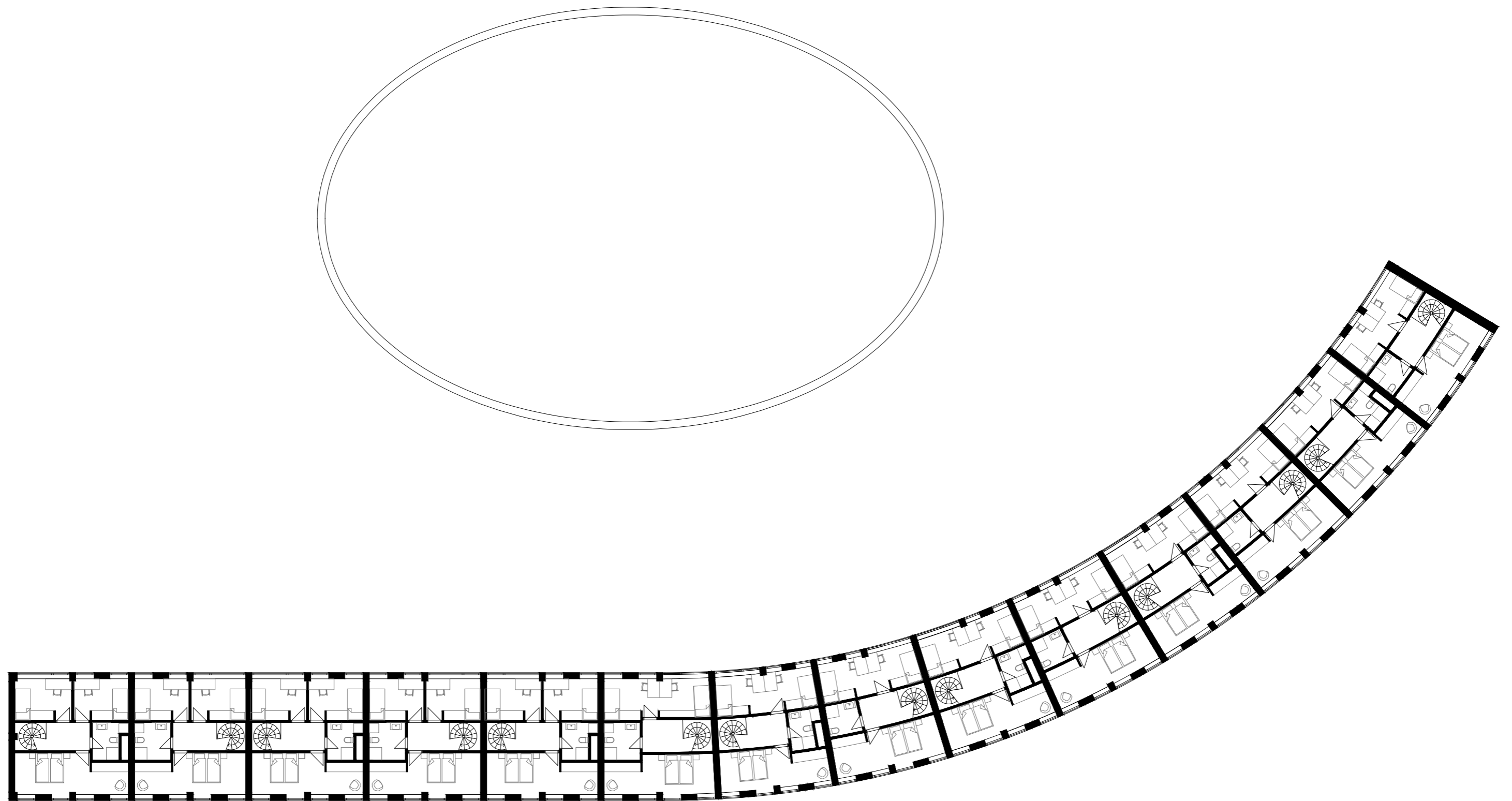
- 1.01 kavárna
- 1.02 kočárkárna
- 1.03 pronajímatelná plocha
- 1.04 pronajímatelná plocha
- 1.05 pronajímatelná plocha
- 1.06 pronajímatelná plocha
- 1.07 pronajímatelná plocha
- 1.08 technická místnost
- 1.09 technická místnost
- 1.10 zázemí restaurace
- 1.11 restaurace

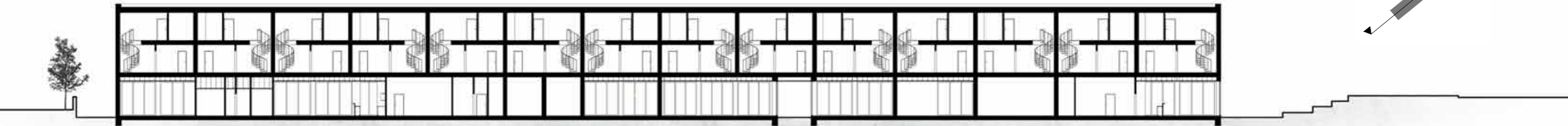
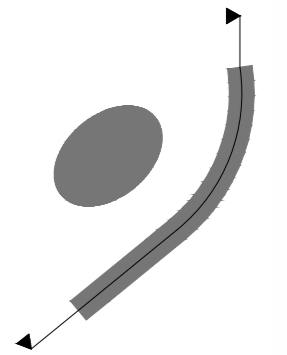
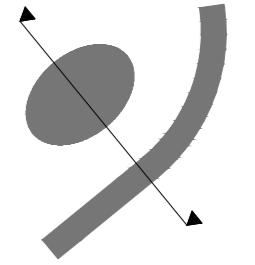
pūdorys 2.NP
M 1:250

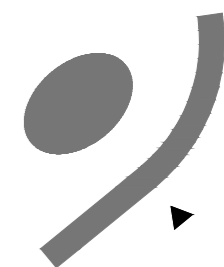
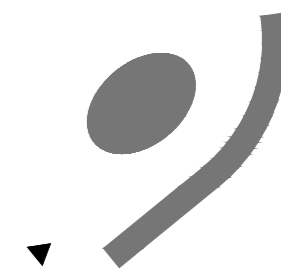
půdorys 3.NP
M 1:250

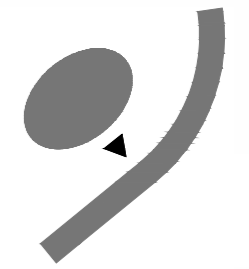
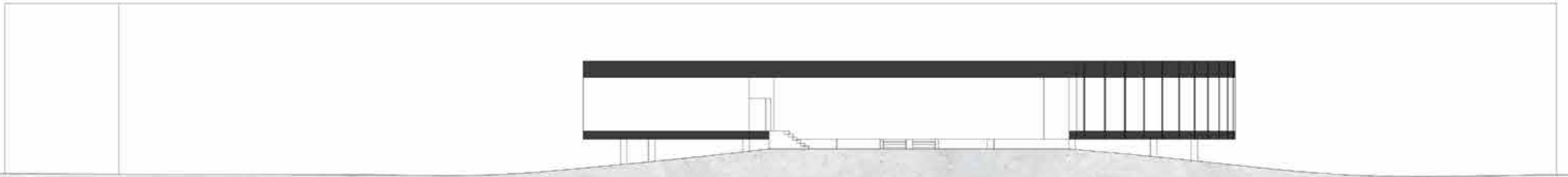
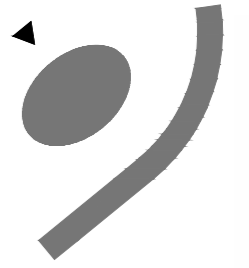
řezy

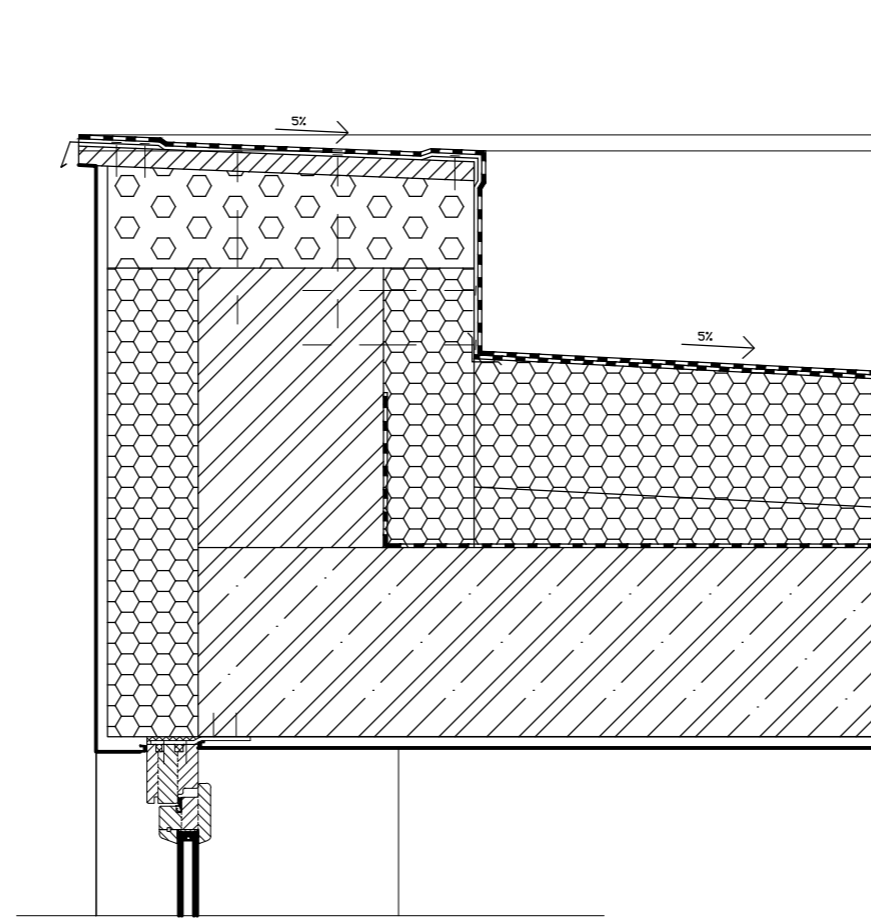
pohledy
M 1:250

pohledy
M 1:250

charakteristický detail
M 1:10

zdroje

- RYSKA, Petr. Hanspaulka - 1. část. In: Praha neznámá [online]. 2014 [cit. 2016-02-16]. Dostupné z: <http://www.prahaneznama.cz/praha-6/dejvice/hanspaulka-1-cast/>

- JÍRA, Josef Antonín. Výzkum Společnosti přátel starožitností českých v Praze v r. 1897–1898. Časopis Společnosti přátel starožitností českých. Praha: Společnost přátel starožitností českých, 1899, čís. 7, s. 45-53, 85-92.

- JÍRA, Josef Antonín. Předběžná zpráva o výzkumu v Podbabě a v Šárce podniknutém Společností přátel starožitností českých v Praze. Praha : Společnost přátel starožitností českých, 1898.

- FIALOVÁ, Ludmila. Charakteristiky pražských příměstských usedlostí a jejich vývoj. Acta Universitatis Carolinae – Geographica. , roč. 1973, čís. 1, s.

- Geoportál hlavního města Prahy - <http://www.geoportalpraha.cz/uploads/assets/pup-informace.pdf>

- Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy- mapové podklady

- <https://cs.wikipedia.org/>

- <https://mapy.cz/>

- <https://www.google.cz/maps/>

konzultace

vedoucí projektu: prof. Ing. arch. Ján Stempel
Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.

odborné konzultace: Ing. Miloslav Smutek, Ph.D.
Ing. Daniela Bošová, Ph.D.
Ing. Zuzana Vyoralová, Ph.D.

poděkování

Ráda bych poděkovala Jánovi Stempelovi a Ondřeji Benešovi za odborné vedení, pomoc a cenné rady. Mé poděkování patří také rodině a přátelům za jejich podporu.